

Vammaispalvelulain mukaisten
kuljetuspalvelujen soveltamisohjeet
Pohjois-Savon hyvinvointialueella
1.1.2025 alkaen

Vammaispalvelut

Sisällys

1 VAMMAISPALVELAIN MUKAISTEN KULJETUSPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN	3
2 KULJETUSPALVELUJEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET	3
3 KULJETUSPALVELUJEN PALVELUTARPEEN ARVIOINTI	5
4 KULJETUSPALVELUJEN SISÄLLÖN MÄÄRITYKSIÄ.....	7
5.MATKOJEN TILAAMINEN JA ASIAKASMAKSU	10

Vammaispalvelut

1 VAMMAISPALVELAIN MUKAISTEN KULJETUSPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN

Vammaispalvelulain (380/1987) 8 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista. Pohjois-Savon hyvinvointialue vastaa alueensa asiakkaiden vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen järjestämisestä.

Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut on järjestettävä siten, että vammaisilla henkilöillä on samankaltaiset ja yhdenvertaiset oikeudet liikkua, kuin muillakin yhteiskunnan jäsenillä. Kuljetuspalveluilla turvataan vaikeavammaisille henkilöille kohtuulliset liikkumismahdollisuudet yhdenvertaisesti muiden kansalaisten kanssa.

1.1.2025 voimaan tulevan vammaispalvelulain (myöhemmin uusi vammaispalvelulaki) 28 § mukaan vammaisella henkilöllä on oikeus saada tarvitsemansa kohtuullinen liikkumisen tuki, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.

Uudessa vammaispalvelulaissa (29§) on useita toteuttamistapoja, joilla liikkumisen tuki voidaan järjestää. Pohjois-Savon hyvinvointialueella liikkumisen tuki toteutetaan kuljetuspalveluna; henkilökohtaisen avun avulla; saattajan avulla sekä taloudellisena tukena auton ja autoilun apuvälineiden hankintaan.

Liikkumisen tuki voidaan toteuttaa yhdellä tai useammalla eri toteuttamistavalla. Liikkumisen tuen toteuttamistapaa, määrää ja alueellista laajuutta arvioitaessa on otettava huomioon vammaisen henkilön liikkumisen tuen tarve, muut käytettävissä olevat palvelut ja toimintaympäristön esteettömyys.

Hyvinvointialue voi myöntää auton tai muun kulkuneuvon hankintaan tukea, jos vammaisen henkilön liikkumisen tuen tarve on runsasta. Auton ja muun kulkuneuvon hankintaan tukea haetaan erillisellä hakemuksella, koska kyseessä on määrärahasidonnainen palvelu.

Kuljetuspalvelumatkoja voidaan yhdistellä toteutettavaksi samalla kulkuvälineellä, jollei siitä aiheudu matkustusajan kohtuutonta pitenemistä tai muuta kohtuutonta haittaa vammaiselle henkilölle.

2 KULJETUSPALVELUJEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

2.1 Henkilöllinen soveltamisala

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun ensisijaisen lain nojalla. Sosiaalihoitolain (1301/2014) mukaiset kuljetuspalvelut ovat ensisijaisia suhteessa vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuspalveluihin, mikäli ne ovat riittäviä ja asiakkaalle sopivia. Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut tulevat kyseeseen silloin, jos ensisijaisilla palveluilla ja tukimuodoilla ei voida poistaa vammasta aiheutunutta tarvetta tai

Vammaispalvelut

---

haittaa. Pääasiassa ikääntymisestä johtuva liikuntakyvyn aleneminen ei ole peruste vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun myöntämiselle. Kuljetuksia ei järjestetä vammaispalveluna silloin, jos henkilö saa vammautumisesta matkakustannusten korvauksia vakuutuslainsäädännön perusteella. Vammaispalvelukuljetuksina ei järjestetä myöskään KELA:n korvauksien piiriin kuuluvia terveydenhuollon matkoja tai koulumatkoja. Koulukuljetukset kuuluvat kunnan perusopetuksen järjestämisvastuulle.

Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan vammaispalvelulain 2 §:n mukaan henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoritua tavanomaisista elämän toiminnoista. Pitkäaikaisuudesta on kysymys silloin, kun vammasta tai sairaudesta aiheutuva haitta kestää yli vuoden tai se on luokiteltava muutoin pysyväksi. Ainoastaan vaikeavammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus vammaispalvelulain tarkoittamiin kuljetuspalveluihin. Kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia (VpA 5 §).

Uuden vammaispalvelulain perusteella järjestetään vammaisen henkilön tavanomaisessa elämässä tarvitsemia erityispalveluita, jos hän ei saa yksilöllisen tarpeensa mukaisia ja sopivia palveluita sosiaalihuoltolain (1301/2014), terveydenhuoltolain (1326/2010), varhaiskasvatuslain (540/2018), perusopetuslain (628/1998) tai muun lain perusteella.

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada tarvitsemansa kohtuullinen liikkumisen tuki, mikäli hän täyttää vammaispalvelulain 2 §:n mukaiset soveltamisalan edellytykset ja palvelukohtaiset myöntämisedellytykset.

2.2 Palvelun käyttötarkoitus

Kuljetuspalveluina hyvinvointialueen tulee järjestää jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset, joita ovat työssä käymisestä ja opiskelusta aiheutuvat kuljetukset sekä asioimiseen, yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja virkistykseen liittyvät kuljetukset tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset jokapäiväiseen elämään liittyvät kuljetukset. Jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia ovat vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvat tai lähikuntiin ulottuvat kuljetukset. (VpA 4 §.)

Uuden vammaispalvelulain mukaista liikkumisen tukea on järjestettävä työ- ja opiskelumatkoihin sekä työllistymistä tukevan toiminnan, työtoiminnan ja muun tavanomaisen elämän matkoihin. Liikkumisen tukea on lisäksi järjestettävä tarvittaessa vammaispalvelulain mukaisen valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon, vaativan moniammatillisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon matkoihin.

2.3 Matkustusalue

Oikeuskäytännössä lähikunnan on pääsääntöisesti katsottu tarkoittavan asuinkunnan maantieteellisiä rajakuntia.

Yksikölliseen tarpeeseen perustuen lähikunta voi olla muu myös kuin maantieteellinen lähikunta. Lähikunta määritellään toiminnallisena lähikuntana, jolloin voidaan ottaa huomioon vammasta tai sairaudesta aiheutunut tarve sellaisiin palveluihin, joita ei ole saatavissa

---

Vammaispalvelut

---

asuinkunnan tai kuntaan rajoittuvien lähikuntien alueelta. Etäisyys ei kuitenkaan saa olla kohtuuttoman pitkä tällaisessakaan tilanteessa kustannusten kohtuullisuus huomioiden. Työmatkojen osalta toiminnallinen lähikunta voi määrittyä esimerkiksi kuntalaisten normaalin työssäkäyntialueen mukaan.

Kohtuullisia kustannuksia arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, missä muut kuntalaiset käyvät yleisesti esimerkiksi kaupoissa, teattereissa tai hoitavat muita jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita.

Satunnaisesti tapahtuvat yksittäiset lähikuntien ulkopuolelle ulottuvat matkat perustuvat aina yksilölliseen harkintaan ja niistä tehdään erillinen viranhaltijapäätös.

Uuden vammaispalvelulain mukaan muita kuin työ- ja opiskelumatkoja voi tehdä oman asuinkunnan alueella, oman asuinkunnan ja toiminnallisten lähikuntien välillä sekä oman asuinkunnan ja oman elämän kannalta merkittävien kuntien välillä. Toiminnallisella lähikunnalla tarkoitetaan lähintä mahdollista kuntaa, josta vammaisen henkilön tarvitsema palvelu on saatavissa. Oman elämän kannalta merkittävällä kunnalla tarkoitetaan kuntaa, jossa vammaisella henkilöllä on tarve käydä toistuvasti perhe- tai ystävyysuhteen, vapaa-ajan asunnon tai muun vastaavan syyn vuoksi. Erityisestä syystä kertaluonteisia muita kuin työ- ja opiskelumatkoja voi tehdä myös muiden kuntien alueelle.

Työ- ja opiskelumatkojen laajuutta arvioitaessa on otettava huomioon vammaisen henkilön yhdenvertainen oikeus työntekoon ja opiskeluun sekä vammaisen henkilön yksilöllinen liikkumisen tuen tarve.

2.4 Matkojen määrä

Kuljetuspalveluja on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle siten, että hänellä on mahdollisuus suorittaa välttämättömien työhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi vähintään 18 yhdensuuntaista jokapäiväiseen elämään kuuluvaa matkaa kuukaudessa (VpA 6 §). Mikäli vaikeavammaisen henkilön matkojen tarve on 18 matkaa suurempi, on kuljetuspalvelutarpeesta ja matkan tarkoituksesta annettava yksityiskohtainen selvitys. Lisäksi lisämatkojen on liityttävä vammaispalvelulain 8 §:n mukaisesti tavanomaisiin elämäntoimintoihin.

Uuden vammaispalvelulain perusteella vammaisella henkilöllä on oikeus saada liikkumisen tukea työ- ja opiskelumatkoihin sekä työllistymistä tukevan toiminnan, työtoiminnan, valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon, vaativan moniammatillisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon matkoihin välttämättä tarvitsemansa määrä. Muun tavanomaisen elämän matkoihin on oikeus saada liikkumisen tukea vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, ellei vammaisen henkilö hae tätä pienempää määrää matkoja.

3 KULJETUSPALVELUJEN PALVELUTARPEEN ARVIOINTI

3.1 Hakeminen

Vammaispalvelut

Kuljetuspalveluja haetaan kuljetuspalveluhakemuksella, joita on saatavilla hyvinvointialueen www-sivuilta ja alueellisista vammaispalvelukeskuksista. Hakemuksen liitteenä tulee toimittaa sellainen lääkärinlausunto, josta ilmenee hakijan sairaus tai vamma, arvio haitta-asteesta ja sen pitkäaikaisuudesta sekä kuvaus tämänhetkisestä liikkumis- ja toimintakyvystä ja mahdolliset kuntoutumisen suunnitelmat. Mikäli kuljetuspalveluja haetaan työ- tai opiskelumatkoihin, tulee hakemukseen liittää työ- tai opiskelutodistus.

3.2 Palvelutarpeen arviointi

Kuljetuspalvelutarpeen arviointi perustuu asiakkaan elämäntilanteeseen, elinympäristön ja hänen vammastaan ja/tai sairaudestaan aiheutuvan liikkumisen vaikeuksien ja muiden toimintarajoitteen kartoittamiseen. Palvelun tarpeen arvioinnissa huomioidaan liikunta- ja muuta toimintakykyä kuvaavat asiantuntijalausunnat sekä asiakkaan liikkumismahdollisuudet hänen omassa asuin- ja toimintaympäristössään. Lausunnot huomioidaan kuljetuspalvelupäätöksen ratkaisussa.

Asiakkaan palvelutarpeen arvioimiseksi tehdään tarvittaessa kotikäynti. Arvioitaessa kuljetuspalvelujen tarvetta selvitetään asiakkaan toimintakykyä ja liikkumista sekä liikkumisessa käytettävien apuvälineiden tarvetta, joukkoliikenneyhteydet, matkat pysäkillä, asiakkaalle tärkeiden palvelujen sijainti. Arviointia tehtäessä selvitetään myös esteettömän joukkoliikenteen kuten palveluliikenteen käyttömahdollisuus.

3.3 Koematka

Sen selvittämiseksi, aiheuttaako asiakkaan vamma tai sairaus kohtuuttoman suuria vaikeuksia joukkoliikenteessä, voidaan joissakin tapauksissa tarvittaessa tehdä koematka. Koematkan käyttäminen palvelutarpeen arviointikeinona on tarkoituksenmukaista silloin, kun muulla selvityksellä ei saada riittävän tarkkaa tietoa asiakkaan toimintakyvystä joukkoliikenteessä.

Koematkan aikana fysioterapeutti tai muu soveltuva ammattihenkilö matkustaa asiakkaan kanssa yhdessä joukkoliikennevälineellä. Tarkoituksena on arvioida, minkälaisia vaikeuksia matkan aikana ilmenee ja ovatko ne niin suuria, että joukkoliikenteen käyttäminen olisi asiakkaalle kohtuuttoman vaikeaa.

3.4 Työ- ja opiskelumatkat

Työ- ja opiskelumatkoihin tarvittavat kuljetuspalvelumatkat myönnetään pääsääntöisesti tavanomaiselle työssäkäynti- ja opiskelualueelle. Työmatkoina korvataan asunnon ja työpaikan väliset matkat. Matkoja ei myönnetä työnantajan määräyksestä tapahtuviin työn tekemiseen eikä yritystoimintaan liittyviin matkoihin.

Kuljetuspalveluja voidaan myöntää opiskelumatkoihin silloin, kun opiskelu on tutkintoon johtavaa tai voi parantaa asiakkaan työllistymismahdollisuuksia. Tällaista opiskelua on myös vammaisten opiskelijoiden valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus. Matkustusoikeus ja asiakasmaksu määräytyy kodin ja oppilaitoksen toimipisteen välimatkan perusteella. Mikäli oppilaitoksella on useampi toimipiste ja opiskelu tapahtuu osan viikkoa muualla kuin pääasiallisessa toimipisteessä, asiakasmaksu peritään kuitenkin pääasiallisen toimipisteen ja kodin välimatkaan perustuen.

Vammaispalvelut

Opiskelupäivän aikana tapahtuvat pakolliset opintoihin kuuluvat siirtymät tai muut matkat ovat ensisijaisesti oppilaitoksen järjestämisen- ja kustannusvastuulla. Mikäli opiskelija ei voi matkustaa oppilaitoksen järjestämässä kuljetuksessa esimerkiksi apuvälineiden käytön vuoksi tai siirtymä ei ole oppilaitoksen järjestämävastuuseen kuuluva, koulupäivän aikana tapahtuvaan siirtymään voi opiskelija käyttää opiskelumatkoille myönnettyä kuljetuspalvelua. Siirtymistä ei peritä erillistä asiakasmaksua.

Harrastusluonteiseen opiskeluun ei myönnetä erillisiä matkoja, vaan asiakas voi käyttää hänelle jo myönnettyjä asiointi- ja virkistysmatkoja (18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa).

3.5 Oman auton vaikutus kuljetuspalveluihin

Mikäli henkilö on saanut auton hankkimiseen vammaispalvelujen avustusta tai autoverolain mukaista autoveron palautusta, voidaan harkinnan mukaan rajoittaa kuljetuspalvelumatkojen käyttäminen tilanteisiin, joissa oman auton käyttö on estynyt. Asiakkaan tulee antaa selvitys, jos auton käyttö on estynyt joko kokonaan tai tilapäisesti.

Uuden vammaispalvelulain mukaan jos hyvinvointialue on myöntänyt taloudellista tukea auton tai muun kulkuneuvon hankintaan, vammaisella henkilöllä on oikeus lisäksi saada muuta liikkumisen tukea vähintään 24 yhdensuuntaista matkaa vuodessa, ellei vammaisen henkilö hae tätä pienempää määrää matkoja.

3.6 Päätös kuljetuspalvelujen myöntämisestä

Kirjallisen päätöksen kuljetuspalvelujen myöntämisestä tekee vammaispalvelujen viranhaltija. Samalle päätökselle kirjataan kaikki kuljetuspalveluina myönnettävät palvelut ja erillisoikeudet. Kuljetuspalvelut myönnetään joko toistaiseksi tai määräajaksi asiakkaan kuljetuspalvelutarpeen ja toimintakyvyn mukaan. Päätös tarkistetaan aina, kun asiakkaan olosuhteet muuttuvat ja/tai asiakkaan palvelusuunnitelman päivityksen yhteydessä. Asiakkaalla on velvollisuus ilmoittaa vammaispalveluihin olosuhteissaan tapahtuvissa muutoksista, joilla on vaikutusta kuljetuspalvelujen tarpeeseen ja myöntämisperusteisiin. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi toimintakyvyn muutokset, pitkäaikaishoitoon siirtyminen, muutto toiselle paikkakunnalle ja liikkumisen apuvälineitä (esim. pyörätuoli) koskevat muutokset.

4 KULJETUSPALVELUJEN SISÄLLÖN MÄÄRITYKSIÄ

4.1 Yhdensuuntainen matka ja omavastuuosuus

Asiakkaalle myönnettävät matkaoikeudet ovat yhdensuuntaisia matkoja. Yhdensuuntainen matka päättyy eri osoitteeseen kuin mistä se on alkanut. Paluu kotiin tai matkan jatkuminen yhdestä asiointiosoitteesta toiseen on toinen yhdensuuntainen matka. Asiakas maksaa kuljetuspalvelumatkastaan omavastuuosuuden, jonka suuruus määräytyy joukkoliikenteen taksojen mukaan. Omavastuuosuus maksetaan jokaisesta yhdensuuntaisesta matkasta.

4.2 Matkan aikana tapahtuva pysähdysaika

Yhdensuuntaiseen matkaan voi sisältyä yksi matkan aikana tapahtuva pikainen pysähdys, enintään 15 minuutin mittainen, reitin varrella. Pikaisena pysähdyksenä voi olla käynti

---

Vammaispalvelut

---

esimerkiksi pankkiautomaatilla tai kirjeen postitus, joka tapahtuu ennen matkan päätepistettä. Pikainen pysähdys ei voi olla matkan lähtö- tai pääteasteessä.

4.3 Samassa kyydissä matkustavat muut henkilöt

Mikäli samassa kuljetuksessa matkustaa useita kuljetuspalveluasiakkaita, jokaisen matka on tilattava matkojen yhdistelykeskuksesta. Kaikilta asiakkailta laskutetaan matkan omavastuuosuus ja he käyttävät yhden heille myönnetystä kuljetuspalvelumatkoista.

Mikäli samassa kuljetuksessa matkustaa asiakkaan ja häntä avustavan henkilön tai saattajan lisäksi muita henkilöitä, joilla ei ole kuljetuspalvelupäätöstä, matkan kustannukset jaetaan tasan kaikkien kyydissä olevien kesken iästä tai sukulaisuussuhteesta riippumatta. Mukana matkustavat muut henkilöt maksavat osuutensa kyydin hinnasta taksinkuljettajalle.

Kuljetuspalveluasiakkaan mukana matkustavat omat alaikäiset lapset, maksavat kertalipun hinnan ikänsä mukaisesti.

4.4 Asiakasta avustavan henkilön mukana olo kuljetuspalvelumatkoilla

Vammaispalvelulain mukaisilla kuljetuspalvelumatkoilla voi asiakkaan mukana matkustaa maksutta yksi asiakasta avustava henkilö, esimerkiksi huoltaja, omainen tai muu läheinen henkilö, omaishoitaja tai henkilökohtainen avustaja. Avustava henkilö auttaa asiakasta perillä matkakohteessa.

Avustavan henkilön on kyettävä tosiasiallisesti avustamaan asiakasta. Jos asiakkaalla on kuljetuspalvelumatkalla maksutta mukana häntä avustava henkilö, ei taksinkuljettaja nouda asiakasta sisältä lähtöpaikasta tai saata sisälle kohteessa, vaan nämä tehtävät kuuluvat avustavalle henkilölle.

Asiakkaan mukana maksutta matkustavasta asiakasta avustavasta henkilöstä ei kirjata erillistä mainintaa asiakkaan kuljetuspalvelupäätökseen, koska tämä mahdollisuus on kaikilla Pohjois-Savon hyvinvointialueen vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun asiakkailla ilman erityistä tarveharkintaa. Kyseessä ei ole vammaispalvelulain velvoittama saattajapalvelu.

Pääsääntöisesti asiakkaan mukana maksutta matkustava asiakasta avustava henkilö ei voi itse olla kuljetuspalveluasiakas. Mikäli tästä käytännöstä on perusteltua poiketa jonkun asiakkaan kohdalla, asia ja avustavan henkilön nimi kirjataan hänelle tehtyyn kuljetuspalvelupäätökseen erityisjärjestelyinä.

Asiakkaan mukana maksutta matkustavan asiakasta avustavan henkilön on tultava kuljetuspalvelukyttiin ja jäätävä kyydistä yhdessä asiakkaan kanssa. Avustava henkilö ei voi yksin matkustaa kuljetuspalvelukyydissä eikä hänen noutamiseksi tai kyydistä jättämiseksi poiketa asiakkaan matkustusreitiltä.

4.4 Erillisoikeudet

Kuljetuspalvelun toteuttamiseksi on mahdollista myöntää erillisoikeuksia, mikäli ne ovat asiakkaan sairaudesta tai vammasta johtuvista syistä välttämättömiä kuljetuspalvelun käytön mahdollistamiseksi.

Vammaispalvelut

Jokaisen erillisoikeuden tarve arvioidaan erikseen ja myönnetty erillisoikeus kirjataan asiakkaan kuljetuspalvelupäätökselle. Vaikka hyvinvointialueella on oikeus päättää kuljetuspalvelujen järjestämistavasta, vammaisella henkilöllä on mahdollisuus vaatia palvelua järjestettäväksi hänelle sopivalla yksilöllisellä tavalla (THL vammaispalvelujen käsikirja/Kuljetus- ja saattajapalvelu).

Mikään yksittäinen erillisoikeus ei automaattisesti oikeuta muihin erillisoikeuksiin. Esimerkiksi vakiotaksioikeus ei sisällä oikeutta yhdistelystä vapaisiin kyyteihin tai anna oikeutta tilata kyyti ilman ennakkotilausaikaa.

Erillisoikeuksista huolimatta kaikki kuljetuspalvelumatkat tilataan Matkojen yhdistelykeskuksen tilausnumerosta.

4.4.1 Porrassetolisä

Osana asiakkaan kuljetuspalveluja voidaan myöntää/ korvata porrassetolisä, mikäli asiakkaalle on myönnetty invataksin / paaritaksin käyttöoikeus.

Porrasseto tarkoittaa asiakkaan kuljettamista pyörätuolilla rappusissa joko käsivoimin tai erityisen CE-merkityn porraskiipijän avulla rakennuksen sisällä olevissa portaissa tai luhtikäytävällä varustetun kerrostalon ulkopuolella olevissa portaissa. Kuljettaja suorittaa porrasseton, mikäli arvioi toimenpiteen turvalliseksi. Porrasseton käyttäminen on mahdollista asiakkaan omassa kotiosoitteessa tai vierailuilla jonkun toisen kotona. Julkisilta tiloilta odotetaan esteettömyyttä, jolloin porrasseto ei niissä lähtökohtaisesti ole tarpeellinen.

4.4.2 Saattajapalvelu

Vammaispalvelulain (380/1987) 8 §:n mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle tarvittaessa kuljetuspalveluihin liittyvät saattajapalvelut. Saattajapalvelun sisältöä ei ole määritelty tarkemmin lainsäädännössä. Uudessa vammaispalvelulaissa hyvinvointialueella on oltava käytettävissä liikkumisen tuen toteuttamistavoista kuljetuspalvelu ja siihen tarvittaessa liitettävä saattajan apu tai tuki.

Saattajapalvelun voidaan katsoa tarkoitettavan välittömästi ennen matkaa, matkan aikana ja välittömästi matkan jälkeen tapahtuvaa avustamista. Saattajapalvelu myönnetään, mikäli asiakas tarvitsee toisen henkilön apua niin paljon, ettei taksin kuljettajan antama apu ole riittävä tai asiakas ei pysty siirtymään lähtöpaikasta kuljetuspalvelukyytiin ja perillä kyydistä kohteeseen. Perusteena tulee olla asiakkaan terveydentila ja toimintakyky.

Saattajapalvelun tarkoituksena on mahdollistaa kuljetuspalvelujen käyttö, eikä sitä voida ulottaa muihin tarkoituksiin esimerkiksi avustamiseen kaupassa tai asiointissa. Saattajapalvelun laajuus riippuu siitä, millä tavoin saattajapalveluilla voidaan tukea vaikeavammaisen henkilön omatoimista suoriutumista tai selviytymistä. Saattajapalvelun tarvetta arvioidessa otetaan huomioon asiakkaalle jo myönnettyt muut erityisjärjestelyt kuljetuspalveluissa.

Saattajapalvelua vastaava tai korvaava palvelu voidaan järjestää myös muuna sosiaalipalveluna kuin liikkumisen tukena. Saattajapalvelu on asiakkaalle maksutonta.

Vammaispalvelut

Saattajapalveluoikeuden saaneen asiakkaan mukana voi kulkea maksutta yksi sellainen nimetty henkilö, joka on kykenevä toimimaan saattajana ikänsä ja toimintakykynsä puolesta. Mikäli asiakkaan todellisena saattajana toimii toinen kuljetuspalvelun asiakas, hän ei menetä kuljetuspalvelumatkaa matkalta, jolla toimii saattajana.

4.4.3 Avustamislisä (invataksini/paritaksini käyttöoikeus)

Kuljetuspalvelumatkaan kuuluu kuljettajalta saatava apu siirtyessä noutokohteesta autoon ja kuljetuksen päätepisteessä autosta sisätilaan. Mikäli asiakkaan toimintakyky lisäksi edellyttää, että hänen on siirryttävä autoon ja siitä pois nostolaitteella tai matkustettava kuljetuksen aikana pyörätuolissaan tai paarilla ja siten kuljettaminen vaatii esteettömän auton eli inva- tai paritaksini käyttöä, myönnetään asiakkaalle erityisjärjestelyinä oikeus avustamislisään. Avustamislisä voidaan myöntää invataksini/paritaksikuljetuksiin, kun asiakas ei pääse esim. henkilöauton, tila-auton tai monitoimiauton kyytiin tai ei pysty matkustamaan niissä.

4.4.4 Vakiotaksini käyttöoikeus

Yksilölliseen harkintaan perustuen kuljetuspalvelujen järjestämistapaan voidaan tarvittaessa tehdä poikkeus vakiotaksini käyttöoikeuden suhteen. Oikeus vakiotaksini käyttöön voidaan myöntää ainoastaan sellaisesta vammasta tai sairaudesta aiheutuvasta syystä, joka edellyttää matkustamista aina saman sopimusautonkuljettajan kyydissä. Matka tilataan kuitenkin aina Matkojen yhdistelykeskuksen numerosta eikä suoraan taksiautoilijalta. Tilauksessa tulee noudattaa samaa ennakkotilausaikaa kuin muidenkin matkojen kohdalla.

Vakiotaksini käyttöoikeudesta huolimatta asiakkaan matkoja voidaan yhdistellä.

4.4.5 Yhdistelykielto

Samaan kyytiin ei yhdistellä muita matkustajia, mikäli asiakkaan kuljetuspalvelun käyttäminen estyisi vammasta tai sairaudesta aiheutuvasta syystä.

4.4.6 Erityiskalustotarve

Erityiskaluston käyttötarve voi olla henkilöauton, tuoksuttoman auton tai invataksissa erityisvahvan nostolaitteen tarve.

Erityiskalustotarpeen vuoksi ei asiakkaalle automaattisesti myönnetä vakiotaksioikeutta, vaan matkojen yhdistelykeskus etsii asiakkaalle päätöksessä määritetyn soveltuvan auton.

4.4.7 Oikeus olla noudattamatta ennakkotilausaikaa

Asiakkaalla ei ole 1,5 h tunnin järjestelyvaraa, vaan kyyti pyritään järjestämään välittömästi vammasta tai sairaudesta johtuvasta syystä. Palvelun käyttömukavuus ei ole peruste ennakkotilausajan noudattamatta jättämiselle.

4.4.8 Oikeus tilata matka tekstiviestillä

Tekstiviestillä matkat tilataan erillisestä numerosta, mikäli asiakkaan vammasta tai sairaudesta johtuen matkan tilaaminen ei ole muilla tavoin mahdollista. Myös tekstiviestillä tilatuissa matkoissa on huomioitava 1,5 tunnin ennakkotilausaika.

Vammaispalvelut

5.MATKOJEN TILAAMINEN JA ASIAKASMAKSU

5.1 Matkojen tilaaminen

Kuljetuspalvelumatkat (meno- ja paluukyyti) tilataan viimeistään 1,5 tuntia ennen toivottua lähtöaikaa, jolloin voidaan taata tilatun matkan toteutuminen. Tilaus tehdään matkojenyhdistelykeskuksesta (MYK) puhelinnumerosta (017 183 183) arkisin kello 7.00–17.00.

Matkan voi tilata myös sähköpostitse edellisenä arkipäivänä klo 14.00 mennessä osoitteesta kuljetukset@sansia.fi.

Ennakkoon tiedossa olevat iltaisin ja viikonloppuisin tapahtuvat kuljetuspalvelumatkat tilataan MYK:n numerosta sen aukioloaikana. Illalla, yöllä ja viikonloppuna yllättäen tarvittavat matkat, joita ei ole voinut tilata ennakkoon MYK:n aukioloaikana, hoidetaan Keski-Suomen matkojenyhdistelykeskuksen kautta. Tilaus tapahtuu MYK:n puhelinnumerosta tai sähköpostilla osoitteesta: kuljetukset@jytaksi.fi.

Meno- ja paluukyyti suositellaan tilattavaksi samalla kertaa.

Puhelu ja jonotus maksavat paikallispuhelun verran.

5.2 Matkan peruminen

Käyttämättä jäävä tilaus tulee perua viivytyksettä. Mikäli peruutusta ei ole tehty ennen kuin taksi on lähtenyt asiakasta noutamaan tai tilattu matka jää käyttämättä, matka vähentää käytössä olevia kuukauden matkoja.

5.3 Asiakasmaksut

Asetuksen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992) 6 § mukaan vammaispalvelulain perusteella järjestettävistä kuljetuspalveluista voidaan periä enintään paikkakunnalla käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu.

Hyvinvointialue laskuttaa kuljetuspalvelumatkoista asiakasmaksun, jonka suuruuden määrittää Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto päättäessään asiakasmaksuista.

Hyvinvointialue korvaa kuljetuspalvelumatkan omavastuuosuuden ylittävän osan vain siinä tapauksessa, että matka on tilattu etukäteen matkojen yhdistelykeskuksen kautta.
